

GOULA

PROJECTE
D'ART,
JOC
I MEMÒRIA

M|A|C Presó, Mataró Art Contemporani
Del 26 de novembre de 2022 al 05 de febrer de 2023

Anna M. Palomo
Crítica i Comissària. Professora de la UVic-UCC
Novembre de 2022

Goula. Projecte d'art, joc i memòria és fruit de la seducció. Quan un temps enllà un abundós estoc de miniatures, figures i jocs educatius, provinents del tancament de la fàbrica Goula, va seduir a Jordi Lafon i a Montsita Rierola, va començar un interessant joc bastit específicament sobre valors culturals. De sobte es va desvetllar una successió irrefrenable de conceptes i quefers alambinats que no instaven a recórrer un camí planer fins a un punt precís d'arribada, sinó que exigien un laboriós trajecte de congruents concatenacions. Com un devessall de realitat, que mai no arriba a contraure's i que s'amaga darrere un temps que es dilata, aquell munt de reserves sorgides d'un atzarós emmagatzematge, va originar una enèrgica motivació artística fonamentada en la intuïció i en un marcat caràcter lúdic i experimental. La descoberta de formes, colors i textures diverses, sempre en grans quantitats, permetia albirar la possibilitat d'una agosarada producció artística, que començaria a deixar empremtes definides l'any 2006. A redós d'aquell intens estímul creatiu, la proposta d'una apassionant i rigorosa investigació acadèmica que afloraria com a una certesa el 2012 i que a poc a poc s'aniria materialitzant... I, en l'interim d'aquesta intricada rècula programàtica, s'hi anava fent present el pensament.

Aquest ingent projecte, covat durant més de deu anys, és un exercici multidisciplinari, a mig camí entre l'arqueologia, l'antropologia i la sociologia, que contempla el valor del joc en el context de l'art, la memòria i l'educació. El nom Goula, com a raó comercial, convoca un imaginari col·lectiu i una iconografia tributaris de recuperar la memòria històrica de l'empresa, de ser testimoni dels canvis polítics, socials i culturals d'una època i de fer palesa l'adaptació i l'evolució dels diferents elements del joc als àmbits lúdic i educatiu. En paral·lel a l'ardu trajecte d'investigació, s'anava consolidant una proposta artística que no comportava una reproducció del discurs acadèmic sinó que s'apropiava de la recopilació i classificació característiques de la metodologia de la recerca i s'endinsava en un joc, encabit en el marc de l'art, que es revelava generador de coneixement: una experiència artística.

El procés de producció en l'àmbit de l'art esdevé, doncs, una metàfora del joc perquè es fonamenta en la imaginació i en la llibertat d'explorar, d'experimentar i d'interactuar amb els objectes i amb la realitat, perquè defuig qualsevol pretensió utilitària i perquè aconsegueix, apropant-se al joc simbòlic, separar l'objecte del seu significat. La deriva ludolingüística propiciada per la controvertida expressió "l'art per l'art" i transformada per a l'ocasió, si es vol, en "l'art del joc" o "el joc de l'art", ens serveix de corpus teòric ideal per a una experiència artística que faculta l'acoblament de la bellesa, l'estètica i el sentit crític. En tot el que es mostra, des de la producció

particular Lafon-Rierola o fins i tot quan es promouen la participació i la col·laboració col·lectives, hi ha una voluntat expressa d'aprofundir en la dimensió lúdica pel que fa al model creatiu a seguir. Seguint aquesta premissa, la proposta artística, que inicia ara la itinerància, exhibeix l'espontaneïtat, la intuïció, la transgressió, que s'ha volgut que porti implícites, i incideix en la percepció de tot l'entorn amb l'ànim d'interpretar-lo.

Haurem de convenir que totes les itineràncies comporten modificacions d'adaptació a l'espai expositiu. En aquesta ocasió els canvis que trobarem en l'exposició *Goula. Projecte d'art, joc i memòria* són multifactorials i tenen un ressò especial per l'emplaçament que enguany acull l'exposició. El *Mataró Art Contemporani - M|A|C*, i la seva ubicació actual a l'edifici de La Presó, condiona de manera subliminar alguns dels conceptes més rigorosos en què es basa la correlació entre el procés de producció i l'experiència artística que han cercat amb tenacitat Lafon-Rierola. La imaginació i les diferents llibertats, inherents al joc en què es fonamenta el conjunt d'obres que conforma la mostra, adquireixen un nou sentit en aquest indret. El compromís del centre amb l'art contemporani igual que el de l'obra que ara s'hi presenta, dona volada a la imaginació i a aquelles llibertats que la presó hauria segat de soca-rel. I encara hi ha una nova dimensió en la qual coincideixen les voluntats del centre i de la mostra: la reflexió que fan sobre la necessitat de treballar en la documentació i la memòria, en una revisió de les formes de tractar els temes, els materials, les maneres de difondre els llenguatges contemporanis, i en la possibilitat de reforçar la presència del joc i l'art en els processos educatius.

Situats, finalment, en aquest punt del joc que es va iniciar fa més de deu anys, és absolutament necessària la presència d'un espectador juganer que s'endinsi confiadament en l'emboscada que els artistes li han parat, sense mostrar cap empremta d'esporguiment per les conseqüències que la seva participació pugui comportar-li. Ha de continuar la seducció, ara entre els paranys que sempre planteja jugar.